

DYSLEKSJA ROZWOJOWA

W dniach 27 wrzesień - 3 październik 2010 po raz kolejny obchodziliśmy Europejski Tydzień Świadomości Dysleksji. W ramach obchodów pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Aleksandrowie Kujawskim przebadali pod kątem „ryzyka dysleksji” dzieci z oddziału przedszkolnego Szkoły Podstawowej Nr 1 w Ciechocinku. W Poradni nauczyciele języków obcych ze szkół i placówek powiatu aleksandrowskiego wzięli udział w szkoleniu na temat: „Metody i techniki nauczania języków obcych uczniów z dysleksją”.

Co to jest dysleksja?

Dysleksja rozwojowa to specyficzne trudności w nauce czytania i pisania. Określenie „rozwojowa” oznacza, że trudności pojawiają się w okresie rozwojowym a zatem w dzieciństwie. Najczęściej trudności ujawniają się w szkole, a tymczasem objawy można zauważyć już w wieku przedszkolnym. Podłożem tych zaburzeń, które występują u dzieci o prawidłowym rozwoju umysłowym, jest nieprawidłowe funkcjonowanie ośrodkowego układu nerwowego. Poszczególne rodzaje tych trudności mogą występować w izolacji lub łączyć się ze sobą. Są to: *dysleksja* - trudności w czytaniu, któremu często towarzyszą trudności w pisaniu; *dysgrafia* - trudności w opanowaniu kaligrafii, niski poziom graficzny pisma (brzydkie, czasem wręcz nieczytelne pismo); *dysortografia* - trudności w opanowaniu poprawnej pisowni (rażące i nagminne popełnianie błędów ortograficznych). Uczniowie z dysleksją rozwojową mają prawo do diagnozy, terapii, dostosowania formy nauczania i wymagań do ich poziomu. Dziecku należy się pomoc ze strony nauczyciela i rodziców. Nie należy zwalniać ucznia z obowiązku pracy nad problemem, ale dziecko powinno wiedzieć jak pracować, i mieć świadomość, że jego praca przyniesie efekty.

Ryzyko dysleksji?

O ryzyku dysleksji mówimy, kiedy pojawiają się specyficzne objawy u dzieci w wieku niemowlęcym, poniemowlęcym i przedszkolnym. W *wieku niemowlęcym i poniemowlęcym* do objawów tych należą: dłuższe utrzymywanie się pierwotnych odruchów wrodzonych; opóźniony rozwój ruchowy (dzieci słabo lub w ogóle nie raczkują, późno zaczynają chodzić, mają trudności z utrzymaniem równowagi, obniżone jest napięcie mięśniowe); mała sprawność ruchowa (dzieci mało zręczne, nieporadne w samoobsłudze); opóźniony rozwój mowy (później wypowiadają pierwsze słowa, mają problemy z budowaniem zdań). **Wiek przedszkolny (3-6 lat):** mała sprawność ruchowa całego ciała, a szczególnie rąk (słabo biega, trudności w utrzymaniu równowagi, zapinaniu guzików, nawlekaniu koralików, trzymaniu kredki, trzymaniu nożyczek, sztućców); słaba koordynacja wzrokowo-ruchowa; opóźniony rozwój mowy; zaburzenia postrzegania wzrokowego i pamięci wzrokowej, wadliwa wymowa (przekręcanie, przestawianie, notoryczne błędy gramatyczne), trudności w rysowaniu i odtwarzaniu figur oraz wzorów graficznych, trudności w układaniu obrazków i elementów według wzoru (układanki), zbyt długo

utrzymująca się oburęczność, mylenie prawej i lewej ręki, opóźnienie orientacji w schemacie ciała, trudności w zapamiętywaniu, trudności w wyróżnianiu elementów z całości.

Objawy dysleksji:

Wiek wczesnoszkolny (I-III klasa): utrzymywanie się i pogłębianie trudności z wcześniejszych etapów rozwojowych, mała sprawność ruchowa (nie potrafi jeździć na dwukołowym rowerze, łyżwach, nartach, problemy z samoobsługą), utrzymująca się oburęczność, zaburzenia koordynacji czynności ręki i oka, trudności w zapamiętywaniu nazw, dat, liczb, tabliczki mnożenia, mylenie liter, opuszczanie, przestawianie, dodawanie liter i sylab, trudności z pisownią, brzydkie pismo i rysunek, trudności orientacji w czasie (pory roku, dnia, godziny), trudności w czytaniu, błędy ortograficzne pomimo dobrej inteligencji i braku zaniedbania pedagogicznego, trudności z opanowaniem poprawnej pisowni: pismo zwierciadlane, mylenie liter podobnych pod względem kształtu (p-b-d-g), liter odpowiadających głoskom zbliżonym fonetycznie, opuszczanie liter, trudności z dokonywaniem operacji na głoskach i sylabach.

Wiek starszy szkolny (powyżej kl. IV i szkoła średnia): stopniowe zmniejszanie się trudności w czytaniu, ograniczanie się trudności w pisaniu często tylko do dużej ilości błędów ortograficznych i brzydkiego pisma, uogólnianie się trudności szkolnych na inne przedmioty nauczania, trudności w nauce języków obcych. Dysleksja prowadząca do trudności szkolnych często jest podłożem zaburzeń nerwicowych o typie nerwicy szkolnej.

Zapobieganie i leczenie (reedukacja)

Należy **jak najwcześniej objąć opieką dzieci z „ryzyka dysleksji”, co jest koniecznym warunkiem zapobiegania bądź zminimalizowania wystąpienia trudności szkolnych.** Wieloletnie obserwacje wykazały, że rozwój dzieci dyslektycznych nie objętych pomocą specjalistyczną jest zwykle gorszy niż grupy ich rówieśników. Dzieci dyslektyczne są grupą o specyficznych potrzebach edukacyjnych. Praca z dzieckiem dyslektycznym powinna zostać podjęta odpowiednio wcześniej, tj. w początkowej fazie nauki szkolnej. **Terapia pedagogiczna, potocznie zwana „reedukacją”** obejmuje: usprawnianie analizatorów, ćwiczenia ruchowe, elementy psychoterapii m.in. relaksację, trening koncentracji uwagi, ćwiczenia ortograficzne, ćwiczenie czytania. Reedukacja to nie tylko ćwiczenie ortografii, ale stymulacja

całego procesu rozwoju intelektualno-emocjonalnego. Leczenie wymaga więc współpracy wielu specjalistów (pedagogów, psychologów, logopedów). U dziecka z objawami dysleksji należy wykluczyć współistnienie innych schorzeń mogących mieć wpływ na trudności szkolne (wady wzroku, słuchu, schorzenia neurologiczne, zaniedbania środowiskowe i inne). Czas prowadzenia terapii pedagogicznej jest różny w zależności od stopnia występujących trudności (najkrócej rok). Zajęcia prowadzone są w szkołach i poradniach psychologiczno-pedagogicznych. *Skierowanie na ćwiczenia poprzedzane jest badaniem psychologiczno-pedagogicznym, które sprawdza czy występujące problemy szkolne mają charakter dysleksji, czy też uogólnionych problemów intelektualnych.* **Otrzymanie opinii stwierdzającej dysleksję nie jest ostatnim, ale pierwszym krokiem na drodze do pokonania trudności.** Skoro przyczyny zaburzeń czytania i pisania często tkwią w nieprawidłowym rozwoju centralnego układu nerwowego, należy stymulować ten rozwój poprzez odpowiednio dobrane ćwiczenia - różnorakie gry, łamigłówki, rebusy, układanki i inne opracowane przez specjalistów ćwiczenia, wspomagające pracę zaburzonych funkcji. Pomaga się uczniom w przewyższaniu niepowodzeń związanych z ich indywidualnymi problemami. Dla jednych będzie to poprawne czytanie, dla innych czytelne pisanie, dla jeszcze innych nauczenie się ortografii. Również i ta część terapii nie może mieć nużącego charakteru. Nikt nie powinien zmuszać ucznia do przepisywania sto razy błędnie zapisanego wyrazu. Nowoczesne sposoby nauczania korzystają z doświadczeń zachodnich kursów językowych, stąd na przykład zastosowanie metody dramy, wykorzystywanie wszystkich zmysłów do lepszego przyswojenia wiedzy, czy też wprowadzanie technik efektywnego zapamiętywania. Taki sposób pracy spotyka się z uznaniem uczniów i daje dużo satysfakcji zarówno dzieciom, jak i terapeutom. Na koniec pragnę przedstawić państwu opracowany przez prof.dr hab. *Martę Bogdanowicz*.

DEKALOG DLA RODZICÓW DZIECI DYSLEKTYCZNYCH

NIE - „nie czyń bliźniemu, co Tobie niemiłe”.

1. Nie traktuj dziecka jak chorego, kalekiego, niezdolnego, złego lub leniwego.
  2. Nie karz, nie wyśmiewaj dziecka w nadziei, że zmobilizujesz je to do pracy.
  3. Nie łudź się, że dziecko „samo z tego wyrośnie”, „weźmie się w garść”, „przysiądzie fałdów” lub że ktoś je z tego „wyleczy”.
  4. Nie spodziewaj się, że kłopoty dziecka pozbawionego specjalistycznej pomocy ograniczą się do czytania i pisania i skończą się w młodszych klasach szkoły podstawowej.
  5. Nie ograniczaj dziecku zajęć pozalekcyjnych, aby miało więcej czasu na naukę, ale i nie zwalniaj go z tematycznych ćwiczeń.
- TAK - „strzeżonego Pan Bóg strzeże”.
6. Staraj się zrozumieć swoje dziecko, jego potrzeby, możliwości i ograniczenia, aby zapobiec trudnościom szkolnym.
  7. Spróbuj jak najwcześniej zaobserwować trudności dziecka: na czym polegają i co jest ich przyczyną. Skonsultuj się ze specjalistą (psychologiem, pedagogiem, logopedą).

8. Aby jak najwcześniej pomóc dziecku: zaobserwuj w codziennej pracy z dzieckiem, co najskuteczniej mu pomaga, korzystaj z odpowiedniej literatury i fachowej pomocy nauczyciela -terapeuty (w formie terapii indywidualnej i grupowej), bądź w stałym kontakcie z nauczycielem i pedagogiem szkolnym.

9. Bądź życzliwym, pogodnym, cierpliwym przewodnikiem i towarzyszem swego dziecka w jego kłopotach szkolnych.

10. Chwal i nagradzaj dziecko nie tyle za efekty jego pracy, ile za włożony w nią wysiłek. Spraw, aby praca z dzieckiem była przyjemna dla was obojga.

Zapraszam na stronę *Polskiego Towarzystwa Dysleksji* www.ptd.edu.pl, gdzie uzyskają państwo więcej informacji oraz m.in. możliwość pobrania materiałów do samodzielnej pracy z dzieckiem. **Efekty zminimalizowania trudności jakie wnosi w życie dysleksja są tym lepsze, im wcześniej podjęta jest terapia oraz im większe jest zaangażowanie ze strony rodziców.**
mgr Monika Kofel-Dudziak

HOTEL KOSMOS

Nowy zespół Piotra Komosińskiego

Piotr Komosiński, gitarzysta basowy, członek ciechocińskiego zespołu Piggie Pop oraz bydgoskiego Pankratz, wstąpił do kolejnej, tym razem toruńskiej grupy - Hotel Kosmos. Od początku bieżącego roku zastępuje Thomasa Wegnera, po którym przejął gitarę basową.

Hotel Kosmos założyli w 2003 roku trzej studenci filologii polskiej UMK: Thomas Wegner, Rara oraz Martin „Lutor” Lutomierski. Na początku swej kariery postpunkowej, zespół skręcił niedawno stylistycznie w kierunku psychodelicznych transów z naciskiem na partie syntezatora. Hotel Kosmos zagrał dziesiątki koncertów w najlepszych klubach w całej Polsce oraz wydał jeden album „Wszystkie stare kobiety miasta”, który zdobył status Płyty Roku 2008 Radia Gra. Aktualnie Hotel Kosmos pracuje nad kolejnym krążkiem, w którym swój istotny udział będzie miał również Piotr.

A oto najnowsza trasa koncertowa Piotra Komosińskiego i zespołu Hotel Kosmos:

- 10 października Olsztyn, klub Andergrand,
- 14 października Kraków, Kawiarnia Naukowa, z zespołem Plug Doctors,
- 15 października Zduńska Wola, klub Variete??
- 16 października Zgierz, klub Agrafka
- 17 października Pułtusk, Miejskie Centrum Kultury i Sztuki, z zespołem Organizm
- 22 października Warszawa, Centralny Basen Artystyczny, z zespołem Organizm
- 23 października Bydgoszcz, klub Mózg, z zespołem Manescape
- 24 października Poznań, klub Pod Minogą, z zespołem Manescape
- 2 grudnia Toruń, klub Lizard King, z zespołem Organizm
- 3 grudnia Sierpc, klub ADHD, z zespołem Organizm Karolina Sienkiewicz